

**CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА**

**Monitoring
Vijeća ministara BiH
2010. - 2014.**

- MANDATNI IZVJEŠTAJ -

SAŽETAK

NA IZBOR VIJEĆA MINISTARA, NAKON OPĆIH IZBORA 2010, MORALO SE ČEKATI ČAK 16 MJESECI. Stranačka nadmudrivanja trajala su čitavu 2011. godinu, i završila tek u februaru 2012. kada je potvrđen novi sastav Vijeća ministara, koji se u nastavku, usljed sukoba unutar vladajuće koalicije, u nekoliko navrata mijenjao. Zbog manjkavosti unutar Ustava i Izbornog zakona, ne postoji propisan rok za formiranje vlasti niti postoji mogućnost raspisivanja vanrednih izbora, ukoliko taj rok ne bude ispoštovan, a da o kažnjavanju političara i stranaka zbog opstrukcija i blokada sistema ne govorimo. Nikakve promjene, u tom kontekstu, nisu učinjene tokom proteklog mandata, i pored stalnog upozoravanja CCI-a na taj problem, što izaziva ozbiljnu zabrinutost pred predstojeće izbore. Pogotovo imajući u vidu odnose između aktera na našoj političkoj sceni i krajnji nedostatak njihovog međusobnog uvažavanja i povjerenja. A zabrinutost se, naravno, tiče činjenice da posljedice političkih kriza i nefunkcionisanja vlasti plaćaju građani, a ne političari. A cijena nesposobnosti da se u nekom normalnom roku formira vlast i da ta vlast funkcioniše u okviru određenih programskih ciljeva, u interesu građana, a ne tek kao sama sebi svrha, odnosno u interesu političkih oligarhija, u proteklom periodu je bila vrlo visoka – mjeri se izgubljenim godinama života, koje je nemoguće nadoknaditi.

POSLJEDICE LOŠE VLASTI U BIH I IZGUBLJENIH GODINA, U KOJIMA TA VLAST NIJE URADILA NIŠTA ZNAČAJNO ZA SVOJE GRAĐANE (UKLJUČUJUĆI I NEISPUNJAVANJE OZBILJNIH MEĐUNARODNIH OBAVEZA), SU, MALO JE REĆI – KRAJNJE ZABRINJAVAJUĆE:

- EU-integrativni procesi zemlje više nisu ni u zastoju, nego se radi o udaljavanju od Evropske unije. Samo je blagonaklonost unutar evropskih krugova spriječila da BiH već bude izbačena iz Vijeća Evrope i nekih drugih organizacija, kao posljedica rezultata (ne)rada ovdašnjih političara.
- BiH je obilježena (i osuđena!) kao jedina državna tvorevina na evropskom kontinentu koja otvoreno, sistemski, krši ljudska prava svojih građana.
- Zemlja je dovedena u situaciju da joj se uvode sankcije i da ostaje bez desetina, a u perspektivi i stotina, miliona eura prijeko potrebne „bespovratne pomoći“.
- Zbog nerada vlasti zemlja je nespremno dočekala ulazak Hrvatske u EU, čime je zadat još jedan udarac i inače posrnuloj ekonomiji.
- Neusvojen je ogroman broj važnih zakona i strategija, koje su trebale da, na različite načine, poboljšaju kvalitet života građana BiH.
- Neradom vlasti i njenom permanentnom zloupotrebom namjenskih sredstava, građani su ostavljeni nezaštićeni pred prirodnom katastrofom i bez adekvatne pomoći i tokom i nakon nje.
- Unesrećenima u katastrofi, blokadom eurointegracijskih procesa i onemogućavanjem zemlje da dobije status kandidata za prijem u EU, onemogućeno je da dobiju pomoć iz evropskog Fonda solidarnosti.

A SVOJEVREMENO, NA SAMOM STARTU NOVOG VIJEĆA MINISTARA - OPTIMIZAM BEZ POKRIĆA. Konačno formiranje Vijeća ministara prema izbornim rezultatima iz 2010. godine, potvrđivanjem na Predstavničkom domu PS BiH 10.02.2012, pratio je neutemeljeni optimizam. “BiH je na korak do podnošenja aplikacije za kandidatski status u Europskoj uniji i ovo će biti godina EU za BiH”, ocijenio je novi Predsjedavajući, nakon prve održane sjednice Vijeća ministara u novom sastavu. Na žalost, taj obećani korak nije pređen. Nego se koračalo unazad.

STALNE REKONSTRUKCIJE VIJEĆA MINISTARA BIH, U KONAČNICI SU SE POKAZALE KAO BESPOTREBNO IZGUBLJENO VRIJEME. U razdoblju od 01.02.2012. - 31.08.2014. godine, ovaj saziv Vijeća ministara BiH je rekonstruiran čak tri puta, uz podsjećanje da je u razdoblju od cca 2,5 godine,

podneseno čak pet inicijativa za rekonstrukciju Vijeća ministara BiH, dok je šesta inicijativa za ostavku ministra Damira Ljubića najavljena od HDZ1990, ali ista nije podnesena. Dakle, na inicijativu SDPBiH, iz vlasti su "izbačeni" kadrovi SDA, potom je "izbačen" SDS, na inicijativu SNSD-a, a na inicijativu SDA (uz podršku SDP-a), iz vladajuće većine je "izbačen" i SBB BiH. Nakon smjene Fahrudina Radončića, nije pokrenuta službena inicijativa za imenovanjem novog ministra iz reda bošnjačkog naroda, s tim da tu poziciju obnaša zamjenik ministra sigurnosti Mladen Ćavar, SDPBiH, iz hrvatskog naroda, što je, utjecalo na neusklađenu nacionalnu strukturu u sastavu Vijeća ministara BiH.

Nijedna od ovih smjena nije, nažalost, bila motivisana potrebom i željom za poboljšanjem rada institucija, što bi bilo za pozdraviti, nego isključivo uskostranačkim interesima. Bilo je to klasično bavljenje vlasti samom sobom. Odnosno nepotrebno gubljenje vremena, iz pozicije građana ove zemlje – rezultati su ostajali nepromjenljivo loši.

JEDINI PROGRAM RADA USVOJEN NA VRIJEME U PROTEKLE 4 GODINE, USVOJEN JE OD VIJEĆA MINISTARA U „TEHNIČKOM MANDATU“. Program rada Vijeća ministara BiH u posmatranom mandatu, blagovremeno je usvojen jedino 2011. godine za 2012. i to od strane Vijeća ministara BiH „u tehničkom mandatu“. U dvije posljednje godine, Program je usvajan u drugoj polovini januara, dakle, uz neveliko kašnjenje, ali uz evidentno kršenje Poslovnika o radu Vijeća ministara a u 2011. godini Vijeće ministara je cijelu godinu radilo bez usvojenog Programa rada, jer na kraju 2010. niko nije bio toliki pesimista da pomisli da će proces imenovanja vlasti poslije izbora trajati toliko dugo, pa je donošenje Programa bilo ostavljeno novom Vijeću ministara.

PO REALIZACIJI ZAKONA, VIJEĆE MINISTARA U MANDATU 2010-2014. UBJEDLJIVO JE NAJLOŠIJE DOSAD. Vijeća ministara BiH u mandatu 2006-2010. koje je, svojevremeno, ocjenjivano kao vrlo neefikasno, imalo je znatno bolji rezultat na planu zakonodavnih aktivnosti, jer je utvrdio 179 zakona, što je za 73 zakona više od Vijeća ministara u aktuelnom mandatu, koje je (računajući i 25 zakona koje je utvrdio "tehnički mandat" bivšeg saziva VM BiH) utvrdilo ukupno 106 zakona. A Vijeća ministara u prethodnom mandatu (2002-2006) u realizaciji zakona je bilo skoro dvostruko uspješnije od Vijeća ministara u posljednjem mandatu – utvrdilo je 209 zakona.

Konstatujemo i da je 25 od 106 zakona realizovanih u posljednjem mandatu, utvrdilo Vijeće ministara u „tehničkom mandatu“, što znači da je Vijeće ministara sa Vjekoslavom Bevandom na čelu, utvrdilo svega 81 zakon, od svog izbora, 10.02.2012. do 31.08.2014. (što je krajnji datum perioda koji obuhvata ovaj izvještaj).

OZBILJNI PROBLEMI SA USVAJANJEM BUDŽETA U PRVOJ POLOVINI MANDATA, U NASTAVKU MANDATA OTKLONJENI, POD PRITISKOM MMF-A, I NARASLE POTREBE ENTITETSKIH VLADA ZA KREDITIMA. Budžet se u posljednje 2 godine usvajao na vrijeme, nakon što je onaj za 2011, usvojen u 2012-oj (što je još jedan svjetski kuriozitet) i nakon što je onaj za 2012, usvojen tek na kraju maja te godine. Poštovanje rokova za usvajanje Budžeta, u drugoj polovini mandata, isključivi je rezultat pritiska MMF-a, koga su ovdašnje vlasti prisiljene slušati, zbog svojih naraslih potreba za kreditima, kojim bi začepili budžetske rupe, prije svega u entitetima. Spomenimo i da je Vijeće ministara BiH Dokument okvirnog budžeta institucija BiH za razdoblje 2014 - 2016. godine usvojilo uz kašnjenje od 4 mjeseca, u odnosu na rok propisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju institucija BiH.

A DUG RASTE LI RASTE. Prema zvaničnim podacima, vanjski dug BiH se, u posljednja dva mandata, praktično udvostručio. Sa manje od 4 milijarde, koliki je bio 2007. narastao na preko 7 i po milijardi KM, koliko po preliminarnim podacima Centralne banke BiH iznosio sredinom 2014. godine. I nastavlja

nezadrživo rasti, jer vlast pokušava na svaki način (pa i kratkovidim zaduživanjem, sa dugoročnim posljedicama) održati ostatke već duboko uzdrmanog socijalnog mira. Dugoročne posljedice ovog neodgovornog ponašanja će po svemu sudeći biti dramatične, jer se novac ne ulaže u pokretanje privrede, stvaranje radnih mjesta i samoodrživost, nego u predimenzioniranu javnu potrošnju. Čime vlast pokazuje da je brine isključivo vlastiti opstanak, a ne sudbina zemlje i građana. Pritom, dodamo li na pomenutu cifru i unutrašnji dug, dolazimo do podatka da je ukupni dug BiH prešao cifru od 11 milijardi KM.

UČINAK VIJEĆA MINISTARA NEUPOREDIVO JE LOŠIJI U ODNOSU NA VLADE NAJBЛИŽIH SUSJEDA.

Razlika u rezultatima rada Vijeća ministara i vlada susjednih država takvog je stepena da se ne može opravdati nikakvim specifičnostima unutrašnjeg uređenja BiH, što je najčešći izgovor za loše rezultate ovdašnjih političara. Naime, u usporedbi sa 106 zakona utvrđenih od strane Vijeća ministara BiH, u periodu 01.11.2011 – 31-08.2014. Vlada Crne Gore je utvrdila ukupno 349 zakona ili 3,3 puta više od Vijeća ministara BiH. U identičnom vremenskom razdoblju, Vlada Republike Srbije je utvrdila 501 zakon ili 4,7 puta više od Vijeća ministara BiH. A Vlada Republike Hrvatske – ukupno 765 ili 7,2 puta više od Vijeća ministara BiH.

AKTUELNO VIJEĆE MINISTARA ISPLANIRALO DA ŠTEDITI POČNE SLJEDEĆE VIJEĆE MINISTARA.

Vijeće ministara BiH je tijekom prvog kvartala 2014. godine, na prijedlog Ministarstva financija i trezora, donijelo set pravilnika, s ciljem sustavnog uređenja i ostvarivanja proračunskih ušteda od cca 2,7 milijuna KM na godišnjoj razini u oblastima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH, službenih telefona i sredstava reprezentacije. Primjenom ovog pravilnika smanjit će se vozni park za oko 100 službenih vozila koja se koriste u institucijama BiH, odnosno ostvarit će se proračunska ušteda od cca 900.000,00 KM na godišnjoj razini. Također, primjenom Pravilnika značajno se smanjuje broj uposlenika i državnih službenika, koji će koristiti službene mobilne telefone, te će biti smanjeni maksimalni iznosi za korištenje fiksnih telefona u institucijama BiH. Pravilnikom o korištenju sredstava za reprezentaciju smanjuje se godišnji limit reprezentacije za sve institucije. Donošenjem Pravilnika o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH bit će izbjegnuta različita i proizvoljna rješenja institucija BiH u oblasti nabave službenih vozila, koja su postojala u prethodnom razdoblju, s tim da se ovaj Pravilnik ne odnosi na Parlamentarnu skupštinu BiH. Kako za provedbu ovih pravilnika treba donijeti posebne pravilnike unutar institucija, njihova primjena počinje tek od 01.01.2015. godine.

UKUPNA MJESEČNA PRIMANJA MINISTARA U VIJEĆU MINISTARA BIH SE KREĆU OD 4.500- DO ČAK 8.000 KM ZA ONE KOJI SE NALAZE U DOBRO PLAĆENIM UPRAVNIM ODBORIMA.

Unatoč višegodišnjim lošim rezultatima rada, kako prošlog, a posebno aktualnog saziva Vijeća ministara BiH, plaće i ukupna primanja ministara, ukoliko se računaju neto plaće, topli obrok, odvojeni život, troškove smještaja, te članstvo u određenim Upravnim odborima, se kreću u rasponu od 4.500 KM mjesečno do čak 8.000 KM. Naime, zamjenik predsjedatelja Vijeća ministara BiH i ministar financija i trezora BiH Nikola Špirić, koji je po funkciji i predsjednik Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje BiH, pored mjesečne plaće, toplog obroka, odvojenog života i troškova smještaja, ima i dodatnu mjesečnu zaradu u iznosu od 2.288 KM kao predsjedatelj UO UIOBiH, tako da njegova ukupna mjesečna primanja dosežu i iznose od cca 8.000 KM, što mu je, u razdoblju od 01.02.2012. - 30.06.2014. godine (29. mjeseci), donijelo zaradu u iznosu od 235.322 KM. Ovako visoka primanja u potpunom su neskladu u odnosu na ukupnu socio-ekonomsku situaciju u BiH, te, posebno, u odnosu na ostvarene rezultate rada u proteklim godinama, koji su, najblaže rečeno, ispod očekivanja građana. Dodajmo da na državnom nivou još uvijek nije ukinut ni tzv. „bijeli kruh“, odnosno privilegija primanja 12 plaća nakon isteka mandata ministrima i poslanicima.

ČITAVA GOMILA VAŽNIH ZAKONA I STRATEGIJA, KOJA JE MORALA BITI DONESENA TOKOM AKTUELNOG MANDATA – OSTALA JE NEREALIZIRANA. I dalje se, prije svega, zbog nedovoljne brige o interesima građana naše zemlje, zanemaruju ranije preuzete obveze iz "Mape puta", među kojima su, između ostalog, važne strategije i zakoni kao što su Strategija socijalne uključenosti BiH, jedinstveni „Zakon o sudovima BiH, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći u BiH (koji je nekoliko puta obaran u PSBiH), zatim Strategija ruralnog razvoja, usklađivanje Carinskog zakona BiH sa Carinskim kodeksom EU, državni Zakon o unapređenju malih i srednjih poduzeća i poduzetništva, sveobuhvatna Energetska strategija za BiH, kao i set antikoruptivnih zakona, koji će biti usklađeni sa EU standardima, i drugi važni zakoni i strategije, koji mogu značajnije doprinijeti stvaranju pozitivnog ambijenta za brže zapošljavanje i veće investicije u BiH, te značajnijem ubrzanju puta naše zemlje ka europskim integracijama.